Жив на світі хлопчик Олексій. Хороший, симпатичний хлопчик — білявий, голубоокий, з кирпатим носиком.

Всі його любили — і мама, і тато, і вихователька Світлана Іванівна.

Та от одного разу прокинувся він уранці і почав плакати. Без всякої причини. Ні з того ні з сього. Просто так.

Мама й тато спершу навіть і уваги на це не звернули. Думали — поплаче й перестане.

Але на другий день — знову те саме. На третій — знову…

Вранці прокинеться і вже плаче, вже капризує:

— У-у-у, одягатися не хочу-у!..

— У-у-у, вмиватися не буду-у!..

— У-у-у, манної каші не їстиму-у!

— Лесику, ну не плач! Лесику, ну не капризуй! — вмовляла його мама.

— Олесю! Якщо ти так вередуватимеш — назавжди залишишся криворотим, — казав тато.

Але ніщо не допомагало.

З великими труднощами мама одягала його, вмивала, годувала і вела в дитсадок.

Дорогою Олексій упирався, як ослик, не хотів іти і голосив на всю вулицю:

— Не піду-у! У-у-у!.. Не хочу-у! У-у-у!..

— Лесику! Ну ходімо швиденько! Лесику! Ну я ж запізнююсь на роботу. Лесику! Ну в дитячому садку ж так добре! — терпляче казала мама.

— Горе мені з тобою і твоїм дитячим садком! — вигукував Олексій, заливаючись сльозами.

Перехожі зупинялися і озиралися на них.

Мама червоніла і опускала від сорому очі.

А Олексій не звертав на перехожих аніякісінької уваги — наче то були не перехожі, а порожнє місце.

Через Олексія мама щодня запізнювалася на роботу.

У дитсадку діти прозвали його Олексій-Плаксій.

Всі весело гралися, бігали, сміялися, а він, якщо не плакав, то сидів у кутку і позирав спідлоба.

І Милочка, і Сашко, і Максим, і Оксанка, і Юрасик пробували потоваришувати з ним, підходили і казали:

— Ходімо гратися!

Але він завжди казав:

— Не хочу!

А коли вони починали жартувати: "Диви, диви! Ціле море наплакав! Скоро попливеш!" — він дуже гнівався і казав сердито:

— Мій тато — найдужчий у світі. І він вам я-ак дасть! І я вам я-ак дам!

Але ніхто не боявся. Бо всі знали, що тато в Олексія дуже добрий і симпатичний.

Він працював автоінспектором і уважно стежив, щоб усі виконували правила вуличного руху і ніхто не потрапив під автомобіль або інший транспорт. Найлегковажніші відчайдухи-шофери беззаперечно слухалися тата. Один лише рідний син Олексій не хотів слухатися.

І коли увечері, прийшовши з дитсадка, Олексій знову починав коверзувати, добрий і симпатичний тато, втомлений після роботи, іноді не витримував і ставив сина в куток.

Олексій-Плаксій стояв у кутку, плакав і колупав нігтем стіну. Під ногами в нього були розкидані його іграшки: кубики, машини, літаки, солдатики, гумове ведмежа Гришка, Залізний Роб (робот, якого тато згвинтив з деталей "Конструктора"), Веселесик...

Раз у раз Олексій підфутболював якусь іграшку ногою.

Найбільше перепадало Веселесику, якого мама нещодавно купила, думаючи розважити Олексія.

Веселесик — то був ляльковий хлопчик у матросці і жовтих сандаликах, страшенно схожий на Олексія (такий же білявий, голубоокий, з кирпатим носиком). Викапаний Олексій. Мама через те його й купила, що була вражена такою надзвичайною схожістю. Тільки

на відміну від Олексія ляльковий хлопчик був усміхнений, веселий. І мама назвала його Веселесик, тобто веселий Лесик. Живий Лесик одразу не злюбив лялькового:

— Що я, дівчисько — ляльками бавитися! Не хочу-у! У-у-у!..

І підфутболив його ногою.

Мама хотіла одразу ж віддати Веселесика сусідській дівчинці Оленці, але Олексій-Плаксій заголосив.

— Не треба-а! Це мій! Не хочу-у! У-у-у!..

Так і лишився Веселесик у кутку. Олексій з ним ніколи не грався, а тільки, коли бував покараний, підфутболював і топтав його ногами. Веселесик усе терпів і незмінно усміхався. І це ще більше дратувало Олексія. І він ще дужче "витворявся", як казала мама.

Отакий став хлопчик Олексій, капризун, вереда і плаксій.

Одного ранку, досхочу наплакавшись, накричавшись і посварившися з усіма в дитсадку, Олексій-Плаксій забрався у густі кущі за дерев’яною будкою, в якій зберігалися триколісні велосипеди, самокати і коні-качалки. Сюди він ще ніколи не залазив, бо Світлана Іванівна не дозволяла. Але цього разу Світлана Іванівна не додивилася — і він заліз.

Тут було тісно й темно. З одного боку — стіна будки, з другого — якийсь високий паркан.

Олексій почав роздивлятися. На землі валялися червоне кружальце від піраміди, маленький м’ячик, якась пляшка, залізна банка з-під консервів і клапоть старої газети. Все це його не цікавило.

Нараз щось заворушилося, і Олексій побачив смугасте замурзане кошеня.

Він простягнув руку, щоб ухопити кошеня за хвіст. Але кошеня відскочило і зникло за парканом.

Олексій посунувся вперед і побачив, що одна дошка в паркані виламана і туди можна пролізти. І він поліз.

Кошеняти ніде не було видно. Олексій поліз далі і виліз на невеличке подвір’ячко. Глянув і здивовано закліпав очима.

Серед подвір’ячка стояло дивне крісло на великих велосипедних колесах. І в тому кріслі сидів незнайомий дідусь — лисий, з рудими, наче приклеєними, волохатими бровами і веселими сірими променистими очима.

Дідусь уже помітив Олексія і привітно усміхнувся йому:

— Здоров, козаче!

Олексій закопилив губу і сказав:

— Бу-у!..

— Чого такий невеселий? Неприємності якісь?

Олексій не обізвався. Він не любив, щоб його розпитували.

— Ясно! — усміхнувся дідусь. — Значить, це ти сьогодні цілий ранок співав арію з опери "Ой, не хочу! Ай, не буду!". У тебе хороший голос. Мабуть, коли виростеш, будеш народним артистом. Га? Хочеш бути артистом?

Олексій знову мотнув головою і сказав:

— Ай!

— Шкода! Такий талант пропадає. Ти був би гарним артистом, Олексію.

Олексій здивовано звів брови — звідки дідусь знає, як його звуть?

Дідусь ніби прочитав його думки:

— А я все знаю. От знаю, що тебе діти прозивають Олексій-Плаксій, а мама лагідно зве Лесиком.

— А… а звідки в-ви знаєте? — затинаючись, спитав Олексій.

— Бо я — чарівник.

— Як-кий ча… чарівник?

— Звичайний. Той, що робить чудеса.

— Е, ні,— заперечливо похитав головою Олексій. — Так не буває!

— От! Не вірить! Точно! Чарівник-жартівник Нежурись.

— Так не буває! — знову похитав головою Олексій.

— Буває, — усміхнувся дідусь. — То ти просто не знаєш. От ти, мабуть, думаєш, що сам прийшов сюди, до мене. А це я тебе викликав.

— Ніхто мене не викликав. Я… я сам.

— Сам би ти ніколи не знайшов сюди дороги. Тебе привів мій помічник — чарівне кошеня Мурмур… Киць-киць-киць! — покликав дідусь, і не знати й звідки на коліна йому стрибнуло смугасте кошеня. — Воно?

— В… воно, — розгубився Олексій.

— Бачиш. А ти не вірив. А викликав я тебе для того, щоб… От хочеш потрапити в казку?

— Як?

— Дуже просто.

— А… а це… не страшно? — схилив голову набік Олексій.

— Ну ти ж мужчина. Хіба мужчини бояться? До того ж казки завжди кінчаються щасливо. Ти ж знаєш.

Дідусь говорив дуже серйозно і переконливо. Олексій подумав-подумав і сказав:

— Давайте!

— Е-е… так зразу воно не робиться. Почекай трохи. Для цього потрібні три неодмінні умови: по-перше, треба, щоб була ніч (бо, як відомо, все казкове і загадкове відбувається опівночі), по-друге, треба, щоб ти дуже повірив у те, що потрапиш у казку, і, по-третє, треба хоч один день утриматися — не плакати й не капризувати.

— А-а! Обманюєте! — розчаровано махнув рукою Олексій. — Це ви мене виховуєте! Знаю! Мені вже і мама, і тато, і Світлана Іванівна скільки разів таке говорили.

— Ну, твоя справа. Можеш вірити, можеш не вірити. Дивись тільки, щоб потім не шкодував. От тебе зараз покличуть і…

Не встиг він це сказати, як тут же за парканом почувся розпачливий, стурбований голос Світлани Іванівни:

— Лесику! Олесь! Де ти? Лесику! Лесику! Олексію! Ой, де ж він? Де ж він? Лесику! Олексію!

Дідусь усміхнувся й підморгнув.

— Ну так от, якщо ти не плакатимеш, не капризуватимеш… І повіриш у те, що я тобі сказав… І перед сном, у ліжку, уже заплющивши очі, кілька разів скажеш:

Ну, будь ласка,

Ну, будь ласка,

Починайся, диво-казка! —

ти потрапиш у казку. А тепер біжи, бо вихователька дуже хвилюється.

— До побачення! — сказав Олексій і пірнув назад у кущі.

Так сталося, що ніхто навіть не побачив, як і звідки він узявся. Перед цим Світлана Іванівна, шукаючи його, кілька разів зазирала за будку, але вона й гадки не мала, що там у паркані дірка.

І вона й діти, що табунцем бігали за нею, в цей час були у протилежному кінці дитсадка, біля їдальні. І коли Олексій несподівано вигулькнув на майданчику для ігор, всі здивовано зойкнули.

— Де ти був? Де ти був? — хвилювалася Світлана Іванівна.

Але Олексій, опустивши голову, мовчав. Якби його пекли вогнем і різали на шматки — і то б він не признався.

До самісінького вечора Олексій ходив зосереджений, задуманий і на диво тихий.

Правда, манну кашу він все-таки відсунув, скривився і сказав: "Не хочу". І коли всі почали гратися у "веселі каруселі", він одійшов убік і сказав: "Не буду!" А коли Сергійко спитав його: "Чого набурмосився?" — він не витримав і таки сказав: "Мій тато тобі я-ак дасть! І я тобі я-ак дам!"

Але хіба то вередування!

Він же ні разу не впав на землю і не замолотив ногами. 1 не заголосив. І не брязнув чашкою об підлогу…

Коли він дома отак поводився, мама щасливо усміхалася і казала:

— Лесик молодець!

Тепер йому було дуже важко отак поводитися — одвик.

"Хай! — вирішив він. — Один день спробую. Потерплю".

І коли мама прийшла забирати його з дитсадка і почала одягати, він не мотав головою, не сукав ногами, не кинув панамку під стіл і не пожбурив сандалики через усю кімнату.

Мама стурбовано схилилася до нього, притулилася губами до його скроні і спитала:

— Лесику! Ти не захворів? Що з тобою?

Він витримано сказав:

— Нічого!

І вони пішли додому.

Дома він мовчки тинявся по квартирі і не міг дочекатися вечора.

Забрів у куток з іграшками. Та гратися не хотілося.

Зовсім. Звернув тільки увагу, що десь нема Веселесика, ведмежати Гришки і Залізного Роба. Завжди лежали зверху, на видноті, а тут… Але одразу й думати про це забув. Хотілося якнайшвидше дочекатися миті, коли можна вже буде промовити чарівні слова і…

Він навіть не став дивитися телепередачу "На добраніч, діти!", хоч у програмі й були улюблені "мультики". Сказав, що хоче спати.

Мама поклала його в ліжко, поцілувала, погасила світло і вийшла в іншу кімнату.

Олексій чув, як вона сказала татові:

— Температури нема, але, по-моєму, дитина хвора.

На що тато відповів:

— Якщо нема температури — нічого страшного.

— Цс! — цикнула на нього мама. — Кричиш, як на вулиці! Звик там із своїми шоферюгами! Не заважай дитині спати!

І стало тихо.

Олексій почекав ще трохи, заплющив очі, зітхнув (чогось йому було страшнувато) і зашепотів:

Ну, будь ласка,

Ну, будь ласка,

Починайся, диво-казка!

Прошепотів один раз — нічого.

Прошепотів удруге — нічого.

Прошепотів утретє…

І раптом відчув, що кудись пливе, провалюється, провалюється.

Потім щось замигтіло, закрутилося…

Бомм! — наче дзвін ударив.

І всі думки зникли.

Очутився Олексій, дивиться — сидить він у кутку величезної дивовижної зали з колонами. Стеля десь високо-високо — як у вокзалі. Поряд лежать купою якісь дивні предмети: великі яскраві ящики, великі червоні, жовті й сині кружала, величезна смугаста куля…

Бачить — прямує до нього якесь химерне створіння, все з дірчастих залізних рейок, голова — залізна коробка, замість очей дві лампи світяться (одна синя, друга червона), замість носа — гвинт.

Підійшло, залізними щелепами клацнуло, скреготливим, але зовсім не страшним голосом сказало:

— Здоров, Веселесику! Прокинувся? Ну, ходімо!

Ой! Та це ж робот, якого тато з "Конструктора" згвинтив, — Залізний Роб. Тільки вдесятеро більший.

Ошелешено розглянувся Олексій навколо і вдруге ойкнув: ой, так це ж він у кутку власної кімнати сидить, — вона тільки чомусь у десять разів збільшилася. Великі яскраві ящики — то кубики. Червоні, жовті й сині кружала — то коліщатка від дитячої піраміди. Величезна смугаста куля — то м’ячик. А колони — то ніжки стола і стільців.

— Веселесику! Ну, чого дивишся? Ходімо! — повторив Залізний Роб. — Вирушати час.

Глянув Олексій на себе. На ньому матроска. І жовті сандалики.

— Ой! — утретє ойкнув Олексій. Так це ж він на Веселесика обернувся! На ляльковогo хлопчика. Он воно що! Он чого все таке велике. Бо то ж він став маленьким, як лялька.

Отже, правду казав дідусь.

— Гришко! — гукнув Залізний Роб. — Біжи сюди. З Веселесиком щось не гаразд.

М’яко затупало по підлозі, і з-за кубиків вибігло синє гумове ведмежа Гришка (теж у десять разів побільшене).

— Що таке? Що тут у вас?

— Та от! — знизав плечима Залізний Роб. — Я до нього кажу, а він тільки ойкає і очі витріщає.

— Веселесику! Ти чого? — спитав Гришка. — Ходімо швидше! Ми ж домовились!

— Про що? — закліпав очима Олексій (якого ми відтепер називатимемо Лесик-Веселесик).

— Та Жарт-Птицю шукати! Ти що — забув?!

— Я… яку Жарт-Птицю?

— Ти диви! — Залізний Роб і ведмежа Гришка перезирнулися.

І тут Залізний Роб дзвінко стукнув себе залізною долонею по залізному лобі:

— Зрозумів! Мабуть, Олексій-Плаксій відбив йому пам’ять.

— Авжеж, так товкти ногами — то можна одбити, — невесело погодився Гришка.

— Слухай, Веселесику, а ти хоч про Вередазмію-Капризазмію пам’ятаєш? — спитав Залізний Роб.

— Нє-а! — чесно признався Лесик-Веселесик.

— От бідолаха! — зітхнув Г ришка.

— Ну що ж — доведеться йому все нагадати, — сказав Залізний Роб. — Так от, слухай! Всі ми, іграшки, належимо Олексію-Плаксію. І горе нам з ним і з його вибриками. Життя немає. З ранку до ночі він капризує,

вередує, плаче і тільки й знає, що товче нас і підфутболює… Ми раніше думали, що то він з народження, від природи такий. А виявляється… ні… Виявляється… От ходімо!

Переступаючи, як по східцях, з кубика на кубик, Залізний Роб і ведмежа Гришка полізли на гору іграшок. Лесик-Веселесик подряпався за ними.

— Дивись!

Глянув Лесик-Веселесик І знову довелося йому ойкати, та ще дужче, ніж раніше. З гори іграшок побачив він своє ліжко. На ліжку під ковдрою спала змія з трьома зубастими, схожими на крокодилячі, головами.

— Ой! Що це?!

— Оце й є чарівна змія — Вередазмія-Капризазмія! — сказав Залізний Роб. — Як тільки Олексій лягає спати, вона одразу починає його кусати. Одна голова вкусить — він вередує, друга вкусить — капризує, третя вкусить — плаче.

"Он воно що!" — подумав Лесик.

— Нам цю таємницю відкрив учора чарівник-жартівник Нежурись, — сказав Гришка.

— Він їздить у кріслі на велосипедних колесах, — додав Залізний Роб.

Лесик хотів вигукнути: "Ой, так я ж його знаю!" — але вчасно стримався.

— І дідусь Нежурись сказав, що Вередазмію-Капризазмію може прогнати тільки чарівна Жарт-Птиця, — мовив Залізний Роб.

— І ми вирішили утрьох, я, ти і Роб, піти до Жарт-Птиці,— сказав Гришка.

— Для цього треба насамперед перепливти Море Сліз, яке наплакав Олексій-Плаксій, — сказав Залізний Роб.

— І треба поспішати. Бо через Вередазмію-Капризазмію погано не тільки Олексієві-Плаксію, а й усьому ляльковому товариству. Ходімо швидше!

Лесик не любив, коли йому вказували, що робити. Він завжди в таких випадках говорив "Не хочу!" або "Не буду!". Але тут він знову глянув на жахливу Вередазмію-Капризазмію, здригнувся і сказав:

— Ходімо!

— Осюди! — підказав Залізний Роб.

Між навалених у безладді один на одного кубиків відкривався хід під шафу — немов у печеру.

Зігнувшися, вони пішли в той хід.

Довго йшли, петляючи у напівтемряві. Нарешті попереду засяяло світло, і вони вийшли з печери на берег моря.

При березі стояв жовтий корабель з якимись дивними смугасто-барвистими вітрилами.

Лесик придивився і пізнав свій пластмасовий іграшковий кораблик, який він любив топити у ванні і завжди дратувався й верещав, коли кораблик не хотів топитися. Замість вітрил на щоглах кораблика були напнуті Лесикові носові хусточки, яких йому купували дуже багато, бо вони весь час були в роботі.

А море було справжнісіньке солоне море, по якому гуляли хвилі з білими бурунцями.

"Ого-го! — подумав Лесик. — Ого-го, скільки я наплакав! Таки ціле море. А я не вірив, коли мені говорили і мама, і Світлана Іванівна, і всі-всі..."

Гришка скочив на капітанський місток і закричав:

— Слухати мою команду! Всі по місцях! З якоря зніматися!

Лесик невдоволено подивився на нього і спитав:

— А чого це ти командуєш?

Гришка знизав плечима, почервонів і сказав:

— Бо я капітан.

— А чого це ти капітан? — пхикнув Лесик. — Не хочу! Я сам хочу бути капітаном.

— Але ж... — знітився Гришка. — Я нічого... Але... Просто я завжди був капітаном... Від... від народження.

Ведмежа Гришка було в капітанському кашкеті, і Лесик згадав, що справді його так і купили разом з корабликом. Але стриматися вже не міг:

— А... а в мене матроска! От! Значить, я капітан!

Ведмежа Гришка і Залізний Роб перезирнулися. І Залізний Роб сказав:

— Ну, нехай! Нехай він буде капітаном. А ти — штурманом. Командуй, Веселесик!

Зліз Лесик замість Гришки на капітанський місток і закричав:

— Увага! Слухати мою команду! Всі по місцях! З якоря зніматися!

Гришка вмить став біля керма. Залізний Роб швиденько підняв якір.

— Слухаєм, капітане!

А Лесик не знає, що далі командувати.

Стояв-стояв, очима кліпав, а тоді як заголосить:

— У-у-у-у-у!..

Гришка і Залізний Роб з дива аж роти пороззявляли:

— Що таке?

Отямився Лесик:

— У-у-уперед!..

Напнув Залізний Роб вітрила. Гришка стерно повернув.

Рушив корабель. І попливли вони Морем Сліз.

Пливуть-пливуть. Вже й берега не видно.

Раптом Залізний Роб як закричить:

— Людина за бортом!

А Гришка вже стерно крутить, туди правуючи.

Глянув Лесик — а в морі лялька Галька з хвилями бореться. Лесик її одразу впізнав. Це ж сусідської дівчинки Оленки улюблена лялька. Три дні тому Лесик власноручно кинув її у сміттєпровід. Просто так, на зло. Щоб Оленка заплакала. А то весь час йому Оленку за приклад ставлять:

— От диви, яка Оленка гарна дівчинка! Ніколи не капризує, ніколи не вередує, ніколи не плаче.

Так на ж тобі! Тепер заплачеш!

І Оленка заплакала. Тихо, правда, мовчки. Одвернулася, а сльози тільки — кап, кап, кап!.. Якби він знав, що вона так нецікаво плакатиме, він би, може, й не кидав. Та про це вже пізно думати. Загуркотіла лялька Галька у сміттєпроводі — аж загуло.

А тепер, бач, у Морі Сліз опинилася.

Підплив корабель до ляльки Гальки, перехилився Залізний Роб через борт, підхопив її, витяг на палубу.

Та тільки встиг витягти, як Гришка вдруге кричить:

— Знову за бортом!

Глянув Лесик — у хвилях знайомий пластмасовий дитсадівський заєць Сергій, якого він зеленкою облив, і через це той з сірого назавжди став зеленим.

Витяг Залізний Роб зайця Сергія.

А ведмежа Гришка вже втретє кричить:

— Пильнуй! Двоє за бортом!

Дивиться Лесик — брьохаються у морі знову ж таки дитсадівські плюшеві Вовчик-братик і Лисичка-сестричка. Їх колись подарували дитсадку шефи-школярі, члени гуртка м’якої іграшки. У казках Вовчик-братик і Лисичка-сестричка завжди ворогують. А ці були нерозлучні вірні друзі. Дружити їх діти у дитсадку навчили. От тільки Олексій їм три дні тому хвости поодривав. І тепер вони без хвостів у Морі Сліз брьохалися.

Витяг Залізний Роб Вовчика-братика і Лисичку-сестричку. А в морі вже знову порятунку просять — слон Филимон (без одного вуха) і пожмакана пластмасова качечка Крячечка — теж колись мали справу з Олексієм.

Через хвилину й вони були на палубі.

— Братці, як же це ви у біду потрапили? — спитав порятованих Залізний Роб (хоч він був залізний, але серце в нього було добре й чуйне). — Хто вас скривдив? Хто у Море Сліз кинув?

— Він! — шморгнув носом Вовчик-братик.

— Він один! — шморгнула носом Лисичка-сестричка.

— Хто? — не зрозумів Гришка.

— Т-та ясно х-хто — О-олексій! Плаксій нещасний! — заїкаючись, сказав заєць Сергій (він, виявляється, ще й заїкою став).

— Кря-кря-кря! — жалібно сказала качечка Крячечка (вона була така пожмакана, що більше нічого сказати не могла).

І тут раптом Лесик згадав, що всі вони — і слон Филимон, і заєць Сергій, і качечка Крячечка, і Вовчик-братик, і Лисичка-сестричка вчора зникли з дитячого садка.

Правда, Світлана Іванівна сказала, що їх забрав майстер "на реставрацію", тобто лагодити — пришивати хвости й вуха.

Але тепер Лесик знав — ніяка "реставрація" тут ні до чого.

А зникли вони тому, що переселилися в казку.

Так само, як Веселесик, Залізний Роб і ведмежа Гришка, котрі теж, як ви пригадуєте, зникли з кутка. І теж учора. А лялька Галька зникла напередодні (Лесик про це добре знав, оскільки сам укинув її до сміттєпроводу).

Все правильно!

— Стривайте! — раптом вигукнув слон Филимон і підняв угору хобот, принюхуючись. — Я чую дух! Його дух! Олексій-Плаксій десь тут, на кораблі!

— Та ти що! — сказав Залізний Роб. — Це неможливо. Це тобі здалося!

— Це абсолютно неможливо! — сказав Гришка. — Його тут немає, бо його тут не може бути.

— А я кажу — є! — вперто сказав слон Филимон. — Він одірвав мені вухо, і я недочуваю — це правда. Але хобот у мене цілий, і запахи я чую дуже добре. Він тут!

— Ну, де ж він? Де? — розвів руками Залізний Роб.

— А це хто? — і слон Филимон вказав хоботом на Лесика.

— Та це ж наш Веселесик! — вигукнув Гришка.

— Ти що — не впізнав! — вигукнув Залізний Роб.

— Веселесик? А чому ж він такий невеселий? — спитав Вовчик-братик.

— Авжеж, Веселесик завжди усміхається, — сказала Лисичка-сестричка.

— А ц-цей к-кривиться, погляньте, — сказав заєць Сергій.

— Іноді у казках злі й нехороші вміють обертатися на хороших, — сказав слон Филимон і, звертаючись до Гришки та Залізного Роба, спитав: — Чи не помітили ви чогось підозрілого?

Ведмежа Гришка і Залізний Роб розгублено перезирнулися.

— Чесно кажучи, він сьогодні трошки… — пробелькотів Залізний Роб.

— …не такий, — закінчив Гришка. — Але…

— Ц-це в-він! — закричав заєць Сергій. — Д-дивіться, я-ак він б-боїться! Чого б справжній В-веселесик так б-боявся!

Справді, Лесик так трусився, що комірець його матроски тріпотів, наче од вітру. Йому таки було страшно, бо він згадав, скільки прикрощів завдав кожному з них.

— В море його! — закричав Вовчик-братик.

— Геть з корабля! — закричала Лисичка-сестричка.

— П-правильно! — закричав заєць Сергій.

— Хай поплаває у сльозах, які наплакав! — закричав слон Филимон.

— Кря-кря-кря! — закричала качечка Крячечка.

Лесик зіщулився.

І тут раптом почувся крик ляльки Гальки:

— Ой, дивіться! Ой, дивіться! Ой, летить!

Всі оглянулися і побачили, що їх наздоганяє, летячи низько над хвилями, наче корабель на підводних крилах, триголова змія.

Підлітаючи до них, вона хвацько, на три голоси заспівала:

Гей, стривайте! Стійте, ну!

Все одно вас дожену!

Дожену вас все одно

І усіх пущу на дно

Я лиха змія Вередазмія!

Капризазмія!

Плаксіязмія!

Кому кажу — стійте і оддайте мені негайно мого Олексія!

І вона заклацала своїми крокодилячими щелепами, ладна от-от схопити Лесика.

І тут раптом наперед вискочила лялька Галька, закрила собою Лесика і закричала:

— Не чіпай його! Не смій його чіпати!

Голови Вередазмії-Капризазмії здивовано перезирнулися і хором засичали:

— Ах, то тут ще хтось мені заважає! Ще й одважується кричати на мене! Так от замість нього я схоплю тебе! Щоб не була така хоробра! Горе тобі буде з твоєю хоробрістю! Я з тебе зроблю зміючку-капризючку! Г-гам!

І Вередазмія-Капризазмія схопила ляльку Гальку і вмить щезла.

Ніхто не встиг навіть оком зморгнути. Лесик так і застиг, вражений.

"Я її у сміттєпровід кинув, а вона мене врятувала! Ой! Що ж тепер з нею буде?!"

— Друзі! — підніс угору хобота слон Филимон. — Тримайте себе в руках… тобто в ногах… тобто в лапах! Лялька Галька мужня іграшка. Я її добре знаю. Ми з однієї іграшкової крамниці.

— Треба якнайшвидше дістатися до Жарт-Птиці,— сказав Залізний Роб і розказав усе, про що ви вже знаєте.

— А-а… так Олексій-Плаксій не винен. Це, значить, все ота зміюка, — тихо проказав слон Филимон і почав обмахуватися хоботом, бо йому стало ніяково перед Лесиком.

— Ми ж не знали, — винувато схилив голову Вовчик-братик.

— Ти не гнівайся, — винувато схилила голову Лисичка-сес— тричка.

— П-пробач, д-друже! — і собі заїкнувся заєць Сергій.

— Кря-кря-кря! — сказала качечка Крячечка.

Проте гніватися на них Лесик не мав ніякого права. Він сам це прекрасно розумів.

— А далеко до Жарт-Птиці? — спитав слон Филимон.

— Не близько, — сказав Залізний Роб. — Треба перепливти Море Сліз, перейти Велику Жовту Пустелю, пройти Ліс-Лісище, переправитися через Яр-Крутояр, подолати Болото-Болотище… І там за Квітучою Долиною росте Диво-Сад, а в тому саду Горіх — Веселий Сміх. І на тому горісі живе чарівна Жарт-Птиця. Так сказав чарівник-жартівник Нежурись.

— Вперед! — вигукнули всі в один голос.

Вітрила з носових хусточок напнулися.

Корабель помчав уперед.

Аж ось і берег.

Зійшли мандрівники з корабля.

Роздивилися.

Куди не глянь — сумна одноманітна гола рівнина. Велика Жовта Пустеля.

— От що, друзі, ви йдіть, а я залишусь пильнувати корабель, — сказав Гришка. — Бо коли він десь подінеться, як же ми назад через Море Сліз перепливемо?

— Гаразд, — погодилися всі.

— Знаєте що, — сказав слон Филимон. — Сідайте мені на спину. Я вас повезу. Так швидше буде.

Филимон був великий, зроблений з пап’є-маше слон на дерев’яній підставці з коліщатками.

Вовчик-братик і Лисичка-сестричка першими скочили Филимонові на спину— вони були найспритніші. За ними скочив заєць Сергій, потім качечка Крячечка, потім Залізний Роб.

Один лише Лесик розгублено стояв, не знаючи, що йому робити. Він згадав, як одірвав Филимонові вухо, і йому на хвилинку стало ніяково.

— А ти чого? — обернувся до нього слон Филимон. — Ану лізь швидше! Теж іще! Просити треба!

І, не чекаючи далі, схопив його хоботом і спритно посадив собі на спину. Тоді відштовхнувся ногою і поїхав.

Слон Филимон раз у раз одштовхувався задньою ногою від землі і їхав на своїй підставці, як на самокаті. Тільки курява здіймалась.

І хоча навколо пролягала Велика Жовта Пустеля, настрій у мандрівників був бадьорий. А Вовчик-братик і Лисичка-сестричка навіть пісню заспівали:

В нас компанія чудова —

Іграшкова, ще й казкова!

Всі відважні, всі хоробрі,

Мужні, щирі, дружні, добрі.

Всі герої хоч куди!

Хоч на подвиг нас веди!

Якщо стане

Вам погано —

Кличте нас,

І всі ми враз

Виручати підем вас.

Отакі ж бо ми, такі,

І веселі, і меткі!

Їхали вони, їхали, і от нарешті переїхали Велику Жовту Пустелю. І під'їхали до густого темного лісу. То був Ліс-Лісище.

Зупинився слон Филимон на узліссі і сказав:

— Злазьте, хлопці! Через ліс я на своїй підставці з колесами не проїду. Густо дуже. Далі доведеться вам пішки йти. А я вас тут почекаю.

— Ну що ж, твоя правда, — сказав Залізний Роб.

— Спасибі тобі, Филимосю, бувай здоровий! — сказали Вовчик-братик і Лисичка-сестричка.

— Н-не н-нудьгуй т-тут б-без н-нас, — сказав заєць Сергій

— Кря-кря-кря! — сказала качечка Крячечка.

— Постараюсь, — зітхнув слон Филимон.

Всі потиснули йому хобот і пішли в ліс.

Ліс був густий і темний. Ні стежок в ньому не було, ні доріг.

Вони одразу згубили один одного з очей, розбрелися й заблудилися.

Почали перегукуватися.

Ледве зібралися докупи.

Зробили перекличку. Качечки Крячечки не долічилися. Пропала качечка Крячечка. Заблудилася.

Гукали-гукали.

Не відгукується качечка Крячечка.

Що робити?

— Вона ж така побита, така слабенька, — зітхнув Залізний Роб (в якого було добре і чуйне серце). — Не можна залишати її в лісі. Сама вона пропаде. І затримуватися дуже не можна. Лялька Галька ж там у Вередазмії-Капризазмії страждає…

— В-ви йдіть, — сказав заєць Сергій. — А-а я з-залишусь. Я п-прудконогий. В-весь л-ліс оббіжу, а-а з-знайду її.

— Ну гаразд, — погодилися всі. — Бувай здоровий. Щасти тобі!

Щоб не губитися більше, взялися вони один за одного і пішли далі.

А заєць Сергій пострибав шукати качечку Крячечку.

Ішли вони, йшли. Йшли вони, йшли. І нарешті вийшли з Лісу-Лісища. Бачать — перед ними Яр-Крутояр. Глибочезний — дна не видно.

— Значить, так, — сказала Лисичка-сестричка. — Я беру в зуби мотузку, перестрибую через Яр-Крутояр, закріплюю на тому боці мотузку, і тоді ви всі перелазите по мотузці.

— Гаразд, — сказав Вовчик-братик. — Все правильно. Тільки мотузку в зуби беру я і перестрибую через Яр-Крутояр я.

— Ні, не сперечайся, — сказала Лисичка-сестричка. — Я придумала, я й перестрибую. До того ж, як я не дострибну і загуркочу в Яр-Крутояр, ти полізеш мене витягати. Бо ти дужчий. А я тебе не витягну.

— Ну що ж, може, й правда, — погодився Вовчик-братик.

Лисичка-сестричка взяла в зуби мотузку, розбіглася добряче, я-ак стрибне...

Шургиць!

Гур-гуррр!..

Трошечки-трошечки не дострибнула Лисичка-сестричка. Загуркотіла у Яр-Крутояр. Вирвалася в неї з зубів мотузка — і зникла у проваллі Лисичка-сестричка.

— Агов! — перехилившися, загукав у провалля Вовчик-братик. — Агов! Лисичко! Ти жива? Агов! Сестричко!

Довго не було ніякої відповіді.

Нарешті з глибини Яру-Крутояру долинув ледь чутний голос:

— Жива! Тільки ноги, здається, пошкодила. Кидайте мене, хлопці. Добирайтеся самі. Не баріться. Прощавайте!

— Ех! Ну що вона таке говорить! — досадливо махнув лапою Вовчик-братик. — Хіба я кину друга в біді!.. От що! Ви якось самі

переправляйтеся через Яр-Крутояр. Щоб часу не гаять. А я полізу витягати її.

І Вовчик-братик поліз у Яр-Крутояр.

Задумався Залізний Роб.

І раптом каже:

— А знаєш що — давай мене розгвинтимо (я ж із "Конструктора" зроблений), змайструємо місток, перекинемо його через Яр-Крутояр, ти перейдеш, витягнеш мене і знову згвинтиш. От! Як я раніше до цього не додумався! Не довелося б бідній Лисичці-сестричці провалюватися, а бідному Вовчику-братику за нею лізти.

І Залізний Роб, не довго думаючи, почав одгвинчувати свої ноги. Лесикові не лишалося нічого іншого, як допомагати йому.

Потім Лесик змайстрував сякий-такий місток, перекинув його через Яр-Крутояр, перейшов на той бік, витяг місток, розгвинтив, знову згвинтив Залізного Роба. І пішли вони далі.

Ішли-йшли і підійшли до Болота-Болотища. Ледь ступив Залізний Роб — і одразу назад.

— Ні,— каже, — я через це болото не перейду. Я ж залізний, важкий. Затягне мене одразу. Доведеться тобі самому через болото переходити.

Дуже хотілося Лесикові за звичкою одразу сказати: "Не хочу!.. Не буду!.. Не піду!.." — але тут згадав він, як усі інші поводилися: слон Филимон на собі всіх через Велику Жовту Пустелю віз, заєць Сергій самовіддано лишився у темному страшному лісі качечку Крячечку шукати, Лисичка-сестричка хоробро стрибнула через Яр-Крутояр, Вовчик-братик мужньо поліз її витягати, а Залізний Роб погодився

самого себе розгвинтити, щоб побудувати місток. Не кажучи вже про ляльку Гальку, яка собою пожертвувала, щоб Лесика захистити.

І ніхто не те що не заплакав ні разу — не скривився навіть.

Згадав усе те Лесик і не сказав нічого. Тільки зітхнув.

Обережно ступаючи з купини на купину, пішов він через Болото-Болотище. Довго йшов. Страшно йому було, дуже хотілося назад повернути, але він щоразу згадував про друзів, про ляльку Гальку і примушував себе йти.

І перейшов він нарешті Болото-Болотище.

І вийшов на широку Квітучу Долину

І хоч був він уже дуже стомлений, але йому так захотілося якнайшвидше врятувати ляльку Гальку, що він кинувся бігти.

Біг, біг, біг і прибіг до Диво-Саду.

У саду стояв веселий мелодійний шелест. Дерева, сплівшися між собою вітами, наче за руки взявшись, погойдувалися з боку в бік, немов танцювали танок.

Посеред саду росло велике дерево, рясно вкрите листям, що було схоже на усміхнені ротики. Віти його рипіли, наче сміялися.

То був Горіх — Веселий Сміх.

На вершині горіха сиділа велика яскрава пташка, схожа чимось на циркового артиста-клоуна. Один бік у неї був жовтий у зелені горошини,

другий червоний у сині горошини. На голові рудий чуб, схожий на клоунський ковпак. А дзьоб широкий, як у папуги, і весело усміхався.

Ну, звичайно, це була чарівна Жарт-Птиця.

Лесика охопила така радість, що він засміявся.

Нарешті!

Жарт-Птиця сиділа нерухомо, з заплющеними очима, — мабуть, спала.

Коли Лесик підійшов, вона розплющила одне око, схилила набік голову, глянула на нього цим оком, підморгнула і сказала:

— Здоров, козаче!

Зовсім як чарівник-жартівник Нежурись.

Потім те око заплющила, а розплющила друге, схилила голову на другий бік і спитала:

— А хто такий ти і чого

Прийшов до дерева мого?

Лесик чогось знітився і, затинаючись, відповів:

— А… а я Олексій… Лесик я…

Дзьоб Жарт-Птиці кумедно розкрився від здивування:

Оввa! Оввa!

Які дива!

А чи не той ти Олексій,

Якого кличуть ще Плаксій?

Що вередує день при дні,

Що капризує день при дні,

Чи той ти хлопчик, а чи ні?

Лесик опустив очі і став носаком свого сандалика колупати землю.

— Так я ж не винен. Це ж Вередазмія-Капризазмія! 1 я ж оце прийшов, щоб...

Жарт-Птиця не дала йому доказати, раптом змахнула крилами і закричала:

— Нічого на когось звалювати! Не хочу! Не буду! Не полечу!

— Як?! — спантеличено закліпав очима Лесик.

— А отак! — перекривила його Жарт-Птиця. — А отак! Не хочу — і все!

Вереду і Плаксія

Рятувать не буду я!

Хай куса лиха змія

Вереду і Плаксія!

От!

Лесик зовсім розгубився. Але раптом подумав про ляльку Гальку і сказав з докором:

— І вам не соромно! А ще чарівна Жарт-Птиця називається! Там хороша лялька Галька мучиться, а ви… Я про себе вже й не кажу! Мене можете не рятувати! А ляльку Гальку мусите! І все!

— От! Так би й зразу! — весело сказала Жарт-Птиця. — Тепер я бачу, що ти гарний хлопчик і що в усьому винна таки Вередазмія-Капризазмія. Не сердься! То я пожартувала. Я ж усе— таки Жарт-Птиця.

Вона спурхнула з дерева на землю і сказала:

— Сідай мені на крила. Полетимо.

— Ага! А Залізний Роб, а Вовчик-братик, а Лисичка-сеетричка, а заєць Сергій, а качечка Крячечка, а слон Филимон, а ведмежа Гришка? Треба їх забрати.

— Ого, скільки! А де ж вони?

— Я покажу.

— Давай.

Сів Лесик на крила Жарт-Птиці, і полетіли вони через Квітучу Долину, через Болото-Болотище. Зустріли Залізного Роба. Разом з ним дісталися до Яру-Крутояру. Там Вовчик— братик уже витяг Лисичку-сестричку. Взяв він її собі на спину, і всі пішли до Лісу-Лісища.

Там їх чекали заєць Сергій і качечка Крячечка (яку Сергій, звичайно, знайшов). Усі гуртом пройшли вони через ліс.

На узліссі побачили слона Филимона. І знову слон Филимон повіз їх через Велику Жовту Пустелю. А на березі Моря Сліз зустріли Гришку. Сіли на корабель і попливли шукати Вередазмію-Капризазмію.

Вередазмія-Капризазмія ховалася у своєму палаці на Острові Ридань.

— Вона не повинна мене бачити, — сказала Жарт-Птиця. — Бо тоді вона ніколи з свого палацу не виповзе. А проникнути в її палац неможливо. Зробимо так. Я сховаюсь на кораблі. А хтось із вас вийде на берег. Хто не боїться?

Всі як один підняли вгору лапи і сказали:

— Я піду!

Але тут підвівся Лесик і сказав:

— Ні, друзі! Дозвольте першому вийти мені. Я дуже вас прошу!

— Ну, якщо він так просить, — сказав слон Филимон, — думаю, треба йому дозволити.

— Правильно, — погодилися всі.

Біля Острова Ридань Море Сліз завжди було неспокійне, бурхливе.

Хвилі билися об скелі і гірко схлипували.

Корабель ледве пристав.

І одразу Лесик скочив на берег.

І хоч од страху в Лесика цокотіли зуби, він щосили загукав:

— Гей, Вередазмія! Гей, Капризазмія! Оддай ляльку Гальку зараз же! Бо буде тобі погано!

Із скреготом прочинилися важезні двері похмурого палацу і визирнула спершу одна, потім друга, потім третя голова.

— А хто тут кричить-верещить, спати-дрімати мені заважає?! Що за сміливець?! А-а-а... Так це ж мій Олексій-Плаксій дорогий! Дуж-же приємно! Я ж за тобою так скучила!.. Просто замучилась з тою впертою лялькою Галькою, яка ніяк не хоче ставати злючкою-капризючкою... Ану! — і Вередазмія-Капризазмія вискочила з палацу і кинулась на Лесика.

Але тут з корабля злетіла і кинулась їй навперейми Жарт— Птиця.

— Ой-йой! Ай-яй-яй! Що таке? Бре-ке-ке! — від несподіванки заверещала Вередазмія-Капризазмія.

А Жарт-Птиця дзьобала її дзьобом по всіх трьох головах і приказувала:

Ах ти, злюка!.. Ах ти, злюка!..

Ах ти, капосна зміюка!..

Ти не смій дітей лякати

І ночами їх кусати!

Геть негайно звідси! Ну!

Бо іще раз дзьобону!

Вередазмія-Капризазмія, звиваючись, крутилася на землі і тільки скрикувала:

Ай-ай-ай!

Не чіпай!

Уй-уй-уй!

Не жартуй!

Нарешті гірко заплакала і закричала:

— Ой, не буду я більше нікого лякати!

Ой, я буду тікати, тікати, тікати!..

І як кинулася тікати — тільки хвіст замелькав.

— Ура-а-а! — закричали всі радісно.

І Лесик з усіма:

— Урррa-ааа!..

Аж очі заплющив…

— Лесику! Синку! Що таке? Чого це ти "ура" кричиш?

Глип-глип — а над ним мама схилилась, усміхається.

У вікно сонечко світить.

Ранок.

Підхопився Лесик:

— Мамо! Так Жарт-Птиця ж Вередазмію-Капризазмію прогнала! Назавжди!

Мама анітрішечки не здивувалася, не спитала, що то таке за Вередазмія-Капризазмія, що то таке за Жарт-Птиця, а тільки зраділа:

— Нарешті! Так це ж дуже добре! Це ж прекрасно!

— Ходімо швидше в дитсадок! — скочив Лесик з ліжка. — Я ж мушу все розказати дітям.

І Лесик почав швидко-швидко одягатися.

Під час сніданку він без жодних розмов, на радість мамі, з'їв усе, що вона йому дала, навіть манну кашу.

У дитсадок вони майже бігли.

До того ж не мама Лесика, а Лесик маму весь час тягнув за руку.

І як тільки зібралися всі діти, Лесик попросив Світлану Іванівну, щоб вона дозволила йому розказати дітям казку.

Світлана Іванівна, звичайно, дозволила. І Лесик розказав їм усе, що ви тільки-но прочитали.

Діти уважно слухали, а потім дружно плескали у долоні, бо їм дуже сподобалося, що Вередазмія-Капризазмія в кінці розплакалася і втекла.

— Так їй і треба! — сказала Оксанка.

А Юрасик підніс угору руку і спитав.

— А це ти сам придумав?

Лесик знизав плечима і сказав:

— Нічого я не придумав. Все так і було.

Сашко скривився і сказав:

— Так не буває!

А Милочка скрикнула:

— А от і буває! А от і буває!

А Максим поважно насупив брови і сказав:

— Авжеж буває! Це ж казка! А в казці все буває!

На цьому суперечка й припинилася, бо якраз прийшов майстер і приніс слона Филимона, качечку Крячечку, зайця Сергія, Вовчика-братика і Лисичку-сестричку. Вони були цілісінькі й новісінькі, наче щойно з іграшкової крамниці.

І всі почали весело з ними гратися.

А Лесик тишком-нишком побіг до будки. Він же мусив розказати чарівникові-жартівникові Нежурисю, кумедному дідусеві у кріслі на велосипедних колесах, що Вередазмії-Капризазмії вже немає.

Підбіг і зупинився.

Хід між будкою і парканом було забито товстими дошками…

Лесик розгубився.

І раптом подумав:

"Та, мабуть, він і так уже все знає. Він же чарівник".

І побіг до дітей гратися у "веселі каруселі"…

…А на маленькому подвір’ячку за парканом кумедний дідусь із кошлатими бровами і сірими променистими очима уважно прислухався до веселого дитячого гамору і усміхався так як уміють усміхатися тільки добрі чарівники, навіть якщо вони й дуже хворі і не можуть самі ходити, а їздять у кріслі на велосипедних колесах…

А увечері, коли прийшла мама, Лесик щось довго шепотів їй на вухо.

Мама слухала-слухала, потім поцілувала його і сказала:

— Авжеж, синку! Так і зробимо!

І вони пішли в місто. І довго ходили по іграшкових крамницях, поки не знайшли й не купили точнісінько таку ж ляльку Гальку, як та, яку Лесик кинув у сміттєпровід.

І того ж вечора Лесик зайшов до сусідської дівчинки Оленки і, даючи їй ляльку, сказав:

— Будь ласка, прийми її назад. Вона пережила багато пригод, побувала в зубах лихої Вередазмії-Капризазмії, але чарівна Жарт-Птиця врятувала її. І вона повернулася до тебе. Прийми її, будь ласка!

— Ой! — тільки й сказала тихо Оленка.

І треба було бачити, якою радістю спалахнули Оленчині оченята, як схопила вона ляльку Гальку і як притисла її до грудей..

Тепер у дитсадку ніхто не називає Олесика Олексій-Плаксій, а всі кличуть Лесик-Веселесик.

А ляльковий Веселесик, і Залізний Роб, і ведмежа Гришка знайшлися за купою іграшок, під шафою.

Може, хтось думає, що то Олексій їх туди зафутболив? Даремно!

Лесик точно знає, що то вони поснули там, повернувшися після сповненої пригод мандрівки до Жарт-Птиці…

Між іншим, Лесик тепер ніколи не підфутболює іграшок і не товче їх ногами.